

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI KÖZLÖNY

Szerkeszti a püspöki hivatal
A szerkesztésért felelős FUTÓ ANDRÁS
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECEN, KÁLVIN-TÉR 17. SZ.

Megjelenik minden hó 15-én. — Előfizetési ár 1 évre 4 P 80 f.

Beköszöntő.

A Tiszántúli Egyházkerület akként határozott, hogy mivel nem engedheti a szépmultú Debreceni Protestáns Lapot megszűnni, hivatalos lapjává átveszi s a keresztülvitellel az egyházkerületi Elnökséget bízta meg. Az egyházkerületi Elnökség a lapot cselekvő és szenvedő állapotának egészével átvette a tulajdonostól minden ellenszolgáltatás nélkül. A lap tartozása a nyomdával szemben magas; mert az előfizetők s a lap járatására kötelezett gyülekezetek elmaradtak fizetési kötelezettségük teljesítésével. Hogy ennek eleget tehessenek, a lap szűk területre vonul vissza s csak minden hónap 15-én jelenik meg az előfizetés alacsony megállapíthatása céljából. 4 pengő 80 fillér lesz az évi előfizetés. Ha az egyházközsegek multbeli tartozásuknak eleget tesznek: akkor kezdődhetik a fejlesztés fonala. A lapot a püspöki hivatal szerkeszti egyelőre.

A hírszolgálatban tárgyilagos tükrötetője lesz a lap az egyházkerület életének. Hivatalos részében kötelező hely minden egyházi és iskolai szervre az egyházkerületben.

Szellemi részében valósággal tiszántúli lesz. Hitvallása orthodox kálvini. Egyházpolitikáját az a lélek irányítja, amely a hagyományokhoz való szilárd, hűséges ragaszkodásban hatalmassá tette a Tiszántúli Egyházkerületet s Debrecen a magyar kálvinizmus Sionává. Az újítástól nem zárkózni el, mert tisztában van vele, hogy az egyháznak a Szentlélek hatása alatt állandó reformálódás életét kell élnie. De minden újítással szemben vigyázó és óvatos lesz. Erősen figyeli és ellenőrzi a régi határok lebontására kész kezeket. Az ígéreteket, még ha káprázatos szikrázásúak volnának is, akkor sem tartja feljebb a félig-meddig bevált valóságoknál. Mindent az evangéliumi tisztasághoz,

a kálvini egyszerűséghez és történelmi igazságokhoz mér és a külszín által nem engedi a lényeg rovására befolyásoltatni magát.

Egyesek érdekein messze emeli felül az egyház érdekét. Az egyház érdekében állónak azt tartja, hogy maradjon meg a történelmi nyomokon és sohasem embereknek, hanem egyedül a hazának és Istennek dicsőségére irányítsa minden figyelmét, erejét és idejét.

Szenci Molnár Albert.

1574—1934.

Háromszáz esztendeje lesz e hó 18-án, hogy eltemették s háromszáz esztendeje, hogy itt a földön is jobban él, mint földi életében.

Benne él egyházunk másik nagy lélek kincsével: Károli Gáspárral együtt minden magyar lélekben. Háromszázhuszonhét esztendeje — mióta első zsoldtáros könyve: „Psalterium hungaricum”-a megjelent — millió és millió Istent kereső lélekben lett életté.

Hogy egyházi, vallási és lelki szempontból mit jelentettek és jelentenek számunkra a zsoldtárok, mindnyájan jól tudjuk. De értékük nemcsak egyházi, hanem irodalmi szempontból is felbecsülhetetlen. Lehet, hogy rímei ma már sok helyen kezdetlegesekek, tompán csengenek, de abban az időben óriási haladást jelentettek. Különben is — mint írja — nagyobb gondja volt „az fundamentombeli igaz értelemnek fordítására, hogynem a verseknek ékesgetésére”.

Gondoljunk reá, hogy mi volt akkor a magyar költészet, mikor „vagy semmi egyenlő rímek nem voltak, vagy tíz vers is egymásután egy igében ment ki, ahonnan a históriás énekekben számtalan az a sok vala, vala, vala.”

Gondoljunk rá, hogy ezekhez képest mit alkotott, amikor nemcsak az eredeti szöveg értelmét kellett lehetőleg híven visszaadni, hanem Bourgois dallamaihoz is precízen alkalmazkodni. Ha rímei ma már nem, de versformái ma is művésziek s a szó legteljesebb értelmében utólrhetetlenek.

Gondoljunk rá a kifejezések tömörűségére, a nyelv szépségére, mindenekfölött a bennük rejlő cso-

- 42.

14111

dálatos erőre, amelyet senki sem tudott megköze-
lítani.

Gondoljunk rá, hogy három és egy negyedszázad óta kielégítik lelkiszükségeinket és hogy legnagyobb költőink között sem volt senki, aki tökéletesebbet alkotott volna — s akkor sejteni kezdjük Szenczi Molnár Albertnek, a zoltárfordítónak és fordításának értékét és jelentőségét.

De — bár tagadhatatlan, hogy ez volt a legjelentősebb munkája — tudományos működése is úttörő volt.

Ő dolgozta át először Károli Gáspár bibliafordítását és azáltal „nyelvezetét századokra elfogadhatóvá tette”, ő fordította le legelőbb nyelvünkre Kálvin Institutioját, ő szerkesztette az első latin-magyar-görög szótárt és ezeken kívül még magyar-nyelvtant is írt s más műveivel és fordításaival is gazdagította egyházunk és nemzetünk irodalmát.

Sokat nélkülözött, szenvedett, bujdosott, bolyongott idegen országban, idegen nép között, „látáshallásnak okáért”, hogy összegyűjthesse és hazahozhassa azokat a tudományokat, melyekkel „legtöbbet használhasson az mi nyomorgó hazánkban”.

Háromszázados ismeretlen sirja helyett áldott emléke előtt leborulva, a sokat nyomorgott ősi testvért, elődöt, atyát öleljük körül emlékező lelkünk áldó melegével.

A hívő szív hite erősítse hitünket és emeljen fel bennünket sok lesújtottságunkból.

A tudós, fáradhatatlan gazdag lélek legyen előtünk lelkesítő eszmény.

A nemzetét, faját önfeláldozóan szerető, érette munkálkodni soha meg nem szűnő, igaz református magyartól tanuljunk minden erőnk odaadásával dolgozni anyaszentegyházunkért és nemzetünkért.

Debreceni István.

Egy miniszteri rendelet.

Az európai nemzetek, s köztük a magyar népi állapota — kevés kivétellel — anyagilag súlyos, sok részben válságos. A bajok sorában, amelyek aláásták az egyes országok nyugalmát, békés és rendes életfolyamatát, ott szerepel mint egyik legfőbb betegség: a munkanélküliség. Ez így van, sajnos, nálunk is. Mezőgazdaságban, iparban és kereskedelemben, és a szellemi foglalkozás terén is nagyon sok a munkát hiába kereső és váró egyén, akik épen ezért ki vannak téve a legkeservesebb szenvedéseknek, és szabad prédái a kísértő kétségbeesésnek. Minden olyan intézkedés ennél fogva, amely ezen a szörnyű munkanélküliségen törekszik enyhíteni, elismerésre tarthat számot, és jogosan kívánja meg a maga számára a társadalomnak a támogatását.

Ebből a szögpontról nézzük mi is a kultusz-kormány most kiadott rendeletét, mely eltiltja a középiskolai tanárokat a magánórák adhatásától és a saját intézetében is a rendkívüli tárgyak taníthatásától, ha csak azt pedagógiai érdekek meg nem követelik. Felvetjük a kérdést: mit nyert ezzel a rendelettel a munkanélküliség? Szerintünk: jóformán semmit. A protestáns középiskolákról beszélünk, amelyeknek viszonyait elég részletesen ismerjük és ezek alapján teljes tárgyilagossággal mondhatjuk: e ren-

delkezés szigorú végrehajtásával sem helyezünk el talán egyetlen egy állástalan tanárt sem, még ideiglenes alkalmazásban sem. Hiszen magánórákat a mi tanáraink egyáltalán nem adhatnak, sőt bármilyen mellékfoglalkozás vállalhatásához az egyházi főhatóság engedélye szükséges, ezt pedig a legtrikább esetben adják meg a főhatóságok, mert még a távoli látogatást is gondosan elkerülik annak, hogy valamely tanár az efféle mellékfoglalkozás révén tanítói munkásságában, osztályozói és bizonyítványtadó működésében valamilyen szempontból kifogásolható befolyás, az objektív ítélkezést csak a legcsekélyebb mértékben is veszélyeztető hatás alá kerüljön. É tekintetben a protestáns középiskolák vállalják a legbelső ellenőrzést is, mert nincs okuk bármit is takargatni. De egyébként, az a meggyőződésünk, ugyanígy van ez az állami és más egyéb középiskoláinknál is. Ami pedig a rendkívüli tárgyak tanítását illeti, ott két dolgot nem szabad feledni egy pillanatra sem. Először ma már a rendkívüli tárgyak tanítása sok helyen — megint protestáns középiskolákról beszélek — nobile officium, amiért semmiféle külön díjazás sem jár, s ha jár, az valóban számot sem tevő csekélység, ami egy csepp a tengerből; másodsor nem képzelek el olyan igazgatót és tanári kart, amely az intézet rendjéért és az ifjúság fegyelmi állapotáért vállalja a felelősséget, ha az intézetben kívül állók, a tanári kar szerves kötelékébe nem tartozó tanárok és tanerők tanítanak a rendkívüli tárgyakat; ezt állami és nem állami középiskolákra nézve egyformán állítjuk. Úgyhogy ezeket végig gondolva, azt hisszük, senki sem fogja fel túlzásnak, vagy helytelen következtetésnek azon előbbi állításunkat, hogy ez a rendelet abból a célból, amiért tulajdonképpen világot látott, igen-igen keveset változtat meg.

De hát a morzsák is jők, ha falatok nincsenek, — mondhatja valaki. Helyes, elfogadjuk ezt a választ; azonban még csak az érem egyik oldalát láttuk, nézzük meg előbb a másikat is és csak azután zárjuk le a számadást. Feltesszük a kérdést: mit nyert ezzel a rendelettel a működő tanárság?

Ha a napi sajtót megfigyeltük a rendelet kiadásakor, láthattuk és olvashattuk a kiabáló címetek, a hatalmas betűket, amelyekből a társadalom, az olvasók tájékozatlan tábora könnyen arra a hiedelemre juthatott, hogy a munkanélküliség enyhülésének ideig a középiskolai tanárság állott az útjába a maga álláshalmozásával, sokszorozott jövedelmével, önző és rideg felfogásával. Sok-sok olyan kárörvendő megjegyzést, együgyű megnyilatkozást hallottunk, amely egyfelől boldog örömmel könyvelte el és vette tudomásul a tanárság megrendszabályozását, másfelől azt vitatta, hogy százai az állástalan tanerőknek és a fiatal diplomás tanároknak jutnak máról-holnapra megélhetéshez. Ez utóbbiért inkább az illetékes tényezőknek fájjon a feje, amelyek úgy harangozták be ezt a rendeletet, mint a munkanélküliség hideg kunyhójába és üres asztalához hozott gazdag karácsonyfát: lesz most már meleg és megvan a „terülj asztalkám” varázsigeje. Majd, alig egy pár hónap után, épen ez a hiszekeny tömeg fogja először csalódottan megtudni és belátni, hogy a hangos, hűhós kriszkindli a valóságban tulajdonképpen semmit sem jelentett. De azért a gúnyos, kárörvendős, szemünkbe-kacagós érzelmű megnyilatkozásért, amellyel ben-

nünket, középiskolai tanárokat, a társadalom laikus rétegei elárasztottak, mi fizetünk meg közvetlenül, közvetve pedig a magyar közművelődés ügye. Az utóbbi években ugyanis egy beteges antagónizmus alakult ki a középiskolai tanársággal szemben a közvéleményben; majdnem természetesen kell ezt mondanunk, hiszen a középiskolák még ma is eszményiséget hirdetnek, munkára, kötelességérzetre, erkölcsiségre nevelnek százszázalékig, akkor, amikor a közélet szennyes folyama ezeket a kultúrértékeket tömegestől kezdi magával sodorni, ragadni a mélységbe, a feneketlen örvénybe. Csuda-e, ha ez a szörnyű ellentét ki-kirobban és „feszítsd meg!”-et kiált a tömeg a csendes, türelmesen, alázatosan tanítók felé és ellen? S most hivatalos helyről sütik ránk azt a bélyeget, hogy mi álláshalmozók, jövedelem-krösusok vagyunk. Ez bizony kár volt. Hiszen abban a rémdrámában is, mely mostanság folyik egy anyagyilkos kis diák bűne és bírói tárgyalása körül, egy tanár, az osztályfőnök volt az egyetlen, amelyhez az élet háborgó tengerén ide-odahányódó lélekvesztőjét, mint szilárd kösziklához, kiköthette volna az egész veszendő család. Ez a fizetésben lemaradt, ez a „quem Dii oderunt” átkát hordozó kis tábor, ez a szürkekülsejű, de fehérbelsejű magyar tanárság, amely lemondásában is hősi önfeláldozással küzd, fárad, dolgozik egy szebb és jobb jövőért, nem érdemelte meg, hogy épen rajta próbálják megkezdeni a magyar munkanélküliség égető kérdésének a rendezését, még pedig komolyabb eredmény nélkül.

Mi tudnánk javasolni más, igazán sikerrel járó területeket. Miért lehet a városi, járási, megyei fő- és alorvosoknak magánpraxist is folytatni? Miért tarthat a városi fő- és alügyész ügyvédi irodát? Miért lehet a hatósági mérnököknek magánmunkálatokat is végezni? Mindezeket — sietünk ezt kijelenteni — nem irigységből emlegetjük fel. Távol áll tőlünk minden olyan alantós érzés, mely bennünket magyar tisztviselőtársaink bármelyik kategóriájával szembe akarna állítani ellenséges célzattal. De a tárgyilagos egybevetéstől és összehasonlítástól nem lehet elzárkózunk, mikor a helytelen megindulás tényét látjuk. Reméljük, hogy a belügyi és más kormányok sürgősen követni fogják a kultuskormányt és megfelelő rendeletek kiadásával ott próbálnak segíteni a munkanélküliség kérdésén, ahol ez a törekvés nem marad írott malaszt, hanem tényleges eredményt is fog jelenteni. A kultuskormányt pedig szabad legyen teljes tisztelettel figyelmébe ajánlani az 1924. évi XI. tc. 17. §-át, amely szerint „a törvény életbeléptetésétől számított 10 évi előkészületi idő elteltével magyar középiskolákban a tanulók létszáma osztályonként nem haladhatja meg a negyvenet”. A kérdéses 10-ik esztendő most van letelében: méltóztassék ezt a törvényt végrehajtani, akárcsak óraadó tanárok alkalmazásával, és állítjuk, hogy a tanári pályán nem lesz állástalan diplomás egyén.

Ez az éremnek a másik oldala.

vitéz Bessenyei Lajos dr.

A német protestáns egyházat szakadás fenyegeti amiatt, hogy az egyház hűtelen része meghajlik az illetéktelen durva állami beavatkozás előtt, a hű része pedig ellenáll.

Protestáns bál.

A csodabogarak új világában talán meg sem lepődünk már a címül irt kifejezésen, annyira átvették már egyes helyeken a közhasználatba. Protestáns bál készül Budapesten s az újságok jólétesült híradásai úgyszólván napról-napra tájékoztatják a jámbor olvasóközönséget a báli előkészületek mikénti állásáról... Nem tudom, kik rendezik, nem tudom, kik készítik elő ezt a bált s nem tudom, kik merték protestánsra keresztelni ezt a néhány éves újszülöttet, de annyit gondolok, hogy egyáltalán nem azok, akik a protestáns szó fogalmával tisztában vannak.

Szembe kell néznünk ezzel a profanummal. Az nem lehet mentség senkinek a számára, hogy van „Katholikus bál” is, miért ne lehetne ugyanúgy protestáns bál. Mert a protestáns szót bármelyik értelemben is magyarázzuk, mindenképpen érdekes eredményt kapunk.

Tudjuk, hogy a róm. kath. egyház bizonyos lekcicsinylő és semmibevevő értelemben használja ezt a szót, ha rólunk van szó. Protestáns, egyszerűen azt jelenti, hogy tiltakozó!... Persze, mit is tesznek mást ezek a protestáns névvel összefoglalt eretnekek, mint tiltakoznak. Tiltakoznak a katolikus egyház tanítása, rendszere, dogmái stb. ellen... Pedig jól tudják azt odaát az ultramontán berkekben, hogy ha ezt a szót ebben az értelemben használják is, a protestánsok nem azért tiltakoznak az egyház ellen, mert az *katholikus*, hanem azért, mert *római*. A két egymásmellé állított szó abszurduma és az ebből folyó minden más következmény ellen valóban tiltakozást jelent a protestáns szó. De ebben az értelemben a protestáns név reánk nézve egy majdnem jelentőség-nélkülivé sülyedt negatívum lesz, ha elhagyjuk, vagy elfelejtjük a szó igazi értelmét.

A protestáns szó a mi számunkra egy diadalmas pozitívum, mert ez a szó a *Μαρτυρία* = bizonyoságot tenni görög szónak a latin alakja. Ebben az értelemben bátran és félelem nélkül használhatjuk a protestáns szót, amely így a Szentháromság, az Ige és történelmi egyházunk melletti bizonyágtévesünket jelenti. Ezért vállalhatjuk a protestáns jelzőt még akkor is, ha gúnynévként ragasztanak reánk.

Szeretném megkérdezni: tudják-e a protestáns bált rendező urak és hölgyek a protestáns szó értelmét és melyik jelentését alkalmazzák, ha magyarul próbálnak jelzőképpen odailleszteni a bál szó elé?... Valószínűleg egyiket sem! Nem mernék! Mert az első értelemben így hangzanék magyarul: tiltakozó bál! Ki ellen, mi ellen; talán éppen a bál ellen?!... A másik értelemben pedig: bizonyágtéveső bál! Vajjon miről?... Kiről?!... A bizonyágtéveséshez nem kell bál, sőt éppen az nem kell hozzá... Mit szólna ehhez egy azok közül, akiknek neve a keresztény egyház történelmében martyr szóval van megörökítve!?

Nem szabad engednünk ennek a szónak az erőszakos devalválását, mert a sok „protestáns bál” és „protestáns tea” elnevezés oda fog vezetni, hogy megmarad számunkra a szó üresen és tartalom nélkül s eltehetjük a protestáns egyházak történelmének múzeumába, hogy végre nekünk is legyen egy „ereklyénk”.

Solymosi József.

HÍREK AZ EGYHÁZMEGYÉKBŐL

ALSÓSZABOLCSI EGYHÁZMEGYE.

A nádudvari gyülekezet Kovács Pál halálával megüresedett lelkipásztori állására egyhangúlag Madarász József hajdúhadházi vallásoktató-lelkészt hívta meg. Az ifjú lelkipásztor, kit egész ifjan ért a nádudvari nagy gyülekezet elhívó kitüntetése, debreceni theológiánknak volt jeles növendéke, ki mint hittanhallgató tevékeny részt vett egyházrészeink belmissziói munkájában. Isten áldása legyen a gyülekezeten és ifjú pásztorán egyaránt.

BIHAR-ÉRMELLÉKI EGYHÁZMEGYE.

Közgyűlés. A csonkabihar-érmelléki egyházmegye 1933 dec. 28-án tartotta meg az új egyházi törvények életbeléptetése folytán szükségessé vált rendkívüli egyházmegyei közgyűlését Berettyóújfaluban. A gyűlésen az egyházmegye kiváló gondnoka: dr. Fráter László alispán súlyos balesete — lábtörés — folytán nem vehetett részt, helyetteseként dr. Végh József világi tanácsbíró működött közre. A közgyűlés megalakította az egyházmegyei lelkészjelölő-bizottságot, tagjaiul választván esperes mellé Bán István lelkészi és dr. Végh József világi tanácsbírókat. Kimondotta a közgyűlés az egyházmegyei, valamint az egyházmegyei tanács jog- és hatáskörére vonatkozó szabályrendelet megalkotását s elrendelte az egyházmegyei ügyészi állás betöltésére a szavazást. A rendkívüli közgyűlés után több fegyelmi és közíg. bírósági ügyet is letárgyalt az időszaki tanács.

Kitüntetés. Dr. Baltazár Dezső püspök urunk ónagyméltósága igazgató-tanítói címmel tüntette ki a csonkabihar-érmelléki református tanítóegyesület érdemes elnökét: Soós József nagylétai tanítót. Ez egyházi főhatósági elismerést 1934 január 1-én hozta az egyházmegye esperese a presbitérium, a községi előljáróság s a járás illusztris főszolgabírái, a református és a község más felekezetű tanítóinak jelenlétében a kitüntetett tanító tudomására. Isten gazdag áldását kérve további munkájára, életére és szereteteire.

Szeretetszövetség. A csonkabihar-érmelléki egyházmegye esperese, a Szeretetszövetség támogatására egyházmegyéje két gyülekezetében Bihar-keresztesen és Váncsodon rendez ez évben műsoros estét. A taggyűjtés munkája minden egyházban serényen halad előre.

Boeskay István emlékmű. Az előkészítő bizottság munkája szép sikerrel halad előre. Január 3. és 4-én a bizottság dr. Rázsó István hajdúvármegyei alispán által átengedett vármegyei autón propagandaútra indult a hajdúvárosokba. Az egyes gyülekezetekben is megindult a gyűjtés munkája s már eddig is több egyház küldte be adományát a szoborműre.

Karácsonyfa-ünnepély. Az álmósi református gyülekezetben a karácsonyi ünnepek alkalmával 32 szegénysorsú iskolás gyermeket ruházott fel az egyház vezetősége. A szükséges összeget az iskolás gyermekek műsoros délutánja, a Szeretetszövetség helyi fiókja támogatásával és gyűjtés útján hozta össze.

DEBRECENI EGYHÁZMEGYE.

A **Bod Ferenc** bakonszegi lelkész nyugalmobalépése folytán megüresült állásra Szabó István dobrai lelkészt hívták meg. December 10-én iktatta be F. Varga Lajos esperes. Isten áldása legyen a kötött frigyén.

NAGYKÁROLYI EGYHÁZMEGYE.

A **lemondás folytán** megüresedett olesvai lelkészi állást december 24-én töltötte be az egyházközösség meghívás útján. Megválasztatott szótöbbséggel Tóth Jenő esperesi segédlelkész Olcsvaapátiból.

SZATMÁRI EGYHÁZMEGYE.

A **túristvádi református** egyház december 24-én jól sikerült, érzés- és bensőségteljes karácsonyfa-ünnepélyt rendezett. Az egyszerű műsor számai ezek voltak: Ének, ima, bibliamagyarázat, vallásos szavaltok és a karácsonyi ajándéktárgyak kiosztása. 28 szegény iskolás gyermek kapott meleg téli ruhát, 6 szegény család egy-egy mázsa búzát, másik hat család egy-egy köbméter tölgyfagalyat. A búza, a galy továbbá 6 gyermek ruhája és a hatalmas karácsonyfa báró Kende György földbirtokos ajándéka volt. A többi részint műsoros vallásos esték jövedelméből, részint önkéntes adományokból gyűlt össze. A költségekhez dr. Gaál Endre orsz. képviselő, egyházmegyei gondnok 20 pengővel járult. A szeretet Istenének gazdag áldása jutalmazza meg őket és a többi nemes szívű adakozókat.

A **szatmári református egyházmegye** dec. 27-én Fehérgyarmaton rendkívüli közgyűlést tartott, melyen az új egyházi törvények életbeléptetésével kapcsolatos intézkedéseket tették meg, majd fájdalmas, mély részvétellel áldoztak néhai Kézy Ignác fehérgyarmati lelkész emlékének.

Tóth Sándor nábrádi lelkésztestvérünket csapással látogatta meg az Úr. Egyetlen fiát a debreceni főgimnázium VII. osztályú tanulóját, életének 18. évében elszólította a szülei házból. A gyászolókkal együtt gyászolunk s őket Isten kegyelmébe kérjük.

K Ü L Ö N F É L É K

Új református püspök. A szlovenszkói Tiszán-inneni egyházkerület az Idrányi Barna püspök korai elhunytával megüresedett püspöki tisztségre dr. Magda Sándor csieseri lelkészt, a Református Egyház és Iskola felelős szerkesztőjét választotta meg. Dr. Magda Sándor nevét egyházkerületünkben is sokan ismerik. Irodalmi munkássága, kiváló lelkipásztori tevékenysége valóban méltóvá tette őt arra, hogy a mostani nehéz időkben reá bizzák kerülete vezetését. Magas megbízásában mi is szeretettel köszöntjük őt és életére, munkásságára Isten gazdag áldását kívánjuk.

Az egyházi törvények életbeléptetése. Az 1928. évi zsinat által alkotott új egyházi törvényeink január 1-től fogva életbe léptek, kivéve a IV. és IX. törvény-cikket, melyeknek életbeléptési időpontját az Egyetemes Konvent fogja megállapítani.

Dr. Baltazár Dezső püspök urat újév első napján igen sokan keresték fel jókívánataikkal. A legnagyobb küldöttséggel az egyházkerületi és kollégiumi tisztviselők jelentek meg, élükön Karai Sándor kollégiumi igazgatóval. Az igen sok magánüdvözlés mellett, a következő küldöttségek üdvözölték Püspök urat: a város nevében dr. Vásáry István polgármester, a presbitérium és az egyházrészek nevében dr. Balla Bertalan városi tanácsnok, egyházzrési gondnok, az Országos Református Tanító-Egyesület nevében Ormós Lajos, igazgató-tanító, országos elnök, az Országos Református Lelkészegegyesület és Presbiteri Szövetség nevében Csikesz Sándor egyetemi tanár, főtítkár, a posta nevében dr. Nagy Endre postafőigazgató, a HEV nevében Gaál Samu igazgató. A Gazdakör nevében Balogh István, a Szépimves Céh nevében Csobán Endre, Hajdú vármegye nevében Nábráczky Béla, a pénzügyigazgatóság nevében Kóródy István, az adóhivatal nevében Szakács Mózes, a Templomegyesület nevében Síposs Imre, a Debreceni Első Takarékpénztár nevében Versényi Tibor, a debreceni lelkésztestület nevében Uray Sándor egyházkerületi tanácsbíró, a tanfelügyelőség nevében tordai Vasady Lajos kir. tanfelügyelő, a diakonisszaintézet nevében Nagy István igazgató, Révész Bálint-cserkészcsapat nevében Szekretár Béla cserkészparancsnok, a tankerületi főigazgatóság nevében Ady Lajos tankerületi főigazgató, a Dóczy-intézet tagozatai nevében Koncz Aurélné, dr. Papp Ferenc, dr. Vekerdy Béláné igazgatók, a nyilastelepi egyházrész nevében Filep Endre gondnok, a Csokonai-kör nevében Csobán Endre, az egyházi altisztek nevében Bihari Lajos.

A debreceni lelkészi állás betöltése. A debreceni betöltendő lelkészi állás ügyében dr. Baltazár Dezső püspök úr január hó 2-án nagy értekezletet hívott össze az egyház tanácstermében. Igen magas nivójú megbeszélések után az a vélekedés alakult ki, hogy a debreceni egyház díszes lelképásztori állását egyhangú meghívással kívánatos betölteni. Mivel pedig a gyülekezetben ez csakis olyan lelképásztor által valósítható meg, aki tekintélyénél, tudásánál, bölcsességénél fogva mindenki előtt szeretetben és megbecsülésben áll, fölülte minden pártoknak, értekezlet Maklár Károly kunhegyesi lelképásztor, a tiszántúli református egyházkerület lelkészi főjegyzője, püspök-helyettes meghívása mellett foglalt állást, kiben meghívása esetén debreceni gyülekezetünk kiváló, nagyképzetségű, buzgó lelképásztort nyer. A presbitérium pedig január 8-án tartott gyűlésében 102 szavazattal (egyhangúlag) foglalt állást Maklár Károly meghívása mellett.

A IX. Cserkészkerület vezetőségének kitüntetése. A magyar cserkészmozgalom legfőbb védnöke, nagybányai vitéz Horthy Miklós, Magyarország kormányzója a legteljesebb és legmagasabb elismerését fejezte ki a Jamboree sikeréért a táborparancsnokságnak és megengedte azt, hogy a táborparancsnokság 200 tagja számára Magyarország főcserkésze a Jamboree végzett jó munkáért a „Fehér Szarvas” érmet alapíthassa és kiadhassa. Ezt a kitüntetését a IX. altáborparancsnokság vezetői közül a következők kapták meg: 1. vitéz dr. Bessenyei Lajos, a IX. altábor parancsnoka. 2. Török Tibor. 3. Dr. Jausz Béla. 4. Vincze Lajos. 5. Rábold Gábor. 6. Somlyai József. 7. Dr. Baresay Károly. 8. Tóth Sándor dr.

Benedek Zsolt, Szentpéteri Kun Béla és Kiss József kitüntetése. A református egyház három kitűnő és ismert szerepvivőjét az elmúlt napok folyamán kitüntette a kormányzó. Benedek Zsolt dr. kormányfőtanácsos, az Egyetemes Konvent tanácsosa, az országos zsinat gazdája és a zsinat nyugdíjügyi és egyeztető bizottságának előadója újlágos kormányzói elismerésben, és Szentpéteri Kun Béla dr., a debreceni Tisza István Tudományegyetem nyilvános rendes tanára, az országos zsinat alkotmányozói és egyeztető bizottságának előadója kormányzói elismerésben részesült. Ugyanakkor az Egyetemes Konvent titkárát Kiss József dr-t m. kir. kormánytanácsossá nevezte ki az államfő. Mindhárom kitüntetés nagy örömet keltett az egyház és társadalom köreiben.

Kitüntetett tanítók. A tiszántúli református egyházkerület közgyűlése 362—1933. sz. alatt hozott határozatával felhatalmazta a püspököt, hogy az évek során át kiváló eredménnyel dolgozó tanítókat igazgatói címmel tüntethesse ki. A folyó január hó 1-ére kitüntetett tanítók: Zeke Dániel Törökszentmiklós, Törös Károly Debrecen, dr. Nagy Lajos Karcag, Soós József Nagyléta, Alacs Dániel Barabás, László Zoltán Nyiregyháza, Kerekes József Törökszentmiklós.

A Brit- és Külföldi Biblia-Társulat ismét eladott 10.617,460 példány Bibliát, vagy bibliai részt, 65,186 példánnyal többet, mint az előző évben, bár a Szovjet és a gazdasági krízis nagyban akadályozza munkáját. A Társulat kiadásában megjelent az Új Testamentum új-görög nyelven is, bár az orthodox egyház, a hagyománytól is támogatva, ellenezte azt. A múlt évben 10,000 ó-görög nyelvű Új Testamentummal szemben 70,000 példány új-görög nyelvűt tudtak eladni.

Az Országos Református Szeretetszövetség válaszmányi tagjaiul a tiszántúli református egyházkerületből a következők választották meg: Karai Sándorné, Koncz Aurélné, Sass Béláné, dr. Révész Imre, Síposs József, Csikesz Sándor, Ormós Lajos, vitéz dr. Bessenyei Lajos, dr. Vásáry István, dr. Juhász Nagy Sándor; hivatalból tagok: Maklár Károly, F. Varga Lajos, Kolozsváry Kiss László, dr. Sz. Kun Béla.

HIVATALOS ÉRTESÍTÉS

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.

4605—1933. szám.

KÖRLEVÉL

a kebelbeli nagytiszteletű iskolaszéki elnök urakhoz.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi Miniszter úr 70,000—1933/VI. szám alatt kelt intézvénye szerint a m. kir. pénzügyminiszter úrral tárgyalást folytat a nem állami elemi népiskolák zavartalan működésének, valamint tanítóik tisztas megélhetésének biztosítása végett. Ezen tárgyalások folyamán fölmerült a szüksége annak, hogy újabb adatokat szerezzen be ezen iskolák személyi és dologi szükségleteiről, az iskolafenntartók jövedelmi forrásairól és a lakosság (hívek) adóterheiről.

Ezeknek az adatoknak szolgáltatása a kir. tanfelügyelőségek útján szétesztott Kimutatások lelkiismeretes és pontos kitöltése útján történik. A kitöltés módjára nézve a vallás- és közoktatásügyi Miniszter úr részletes útbaigazítást nyújtott az iskolaszékeknek.

Tekintettel azokra a rendkívül fontos egyházi és iskolai érdekekre, amelyek ezeknek a Kimutatásoknak megbízható kitöltéséhez és az adott határidőnek betartásához fűződnek, felhívom az iskolaszéki elnököket — amennyiben ezt időközben még nem teljesítették volna — a kért adatok sürgős rendelkezésre bocsátására.

Atyafiságos szeretettel:
Debrecen, 1933 december 28.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.

1609—1933. szám.

KÖRLEVÉL

a kebelbeli nagytiszteletű esperes és lelkész urakhoz.

Tudomásulvétel és mihez tartás céljából szószertint másolatban közlöm a m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztériumnak 7200/II/1933. sz. alatt a lelkészi állások betöltésének mikénti bejelentése tárgyában a református Konvent Elnökségéhez intézett leiratát: „Egy felmerült esetről kifolyólag — részint az államkincstár érdekében, részint pedig az itteni adminisztráció megkönnyítése céljából — tisztelettel felkérem a Nagyméltóságú Elnökséget, hogy a jövőben minden egyes esetben, amikor akár a kongrua, akár a korpótlék, akár a családi pótlék folyósítása céljából valamely lelkészi állás betöltését méltóztatik a vezetésem alatt álló minisztériumhoz bejelenteni, az erre vonatkozó előterjesztésben méltóztatnék mindenkor kifejezetten azt is közölni, hogy 1. a lelkészi állását újonnan elfoglaló lelkész ezen állását megelőzőleg a) mely állomáson, b) bezárólag mely időpontig, c) mily minőségben szolgált: — 2. amennyiben az illető — újonnan elfoglalt — lelkészi állására nem parochus rendes, vagy missziói lelkészi állásból, hanem egyéb (pl. önálló hitoktatói, fogházi, lelkészi, tábortiszti, köztisztviselői stb.) állásból jön át: ily esetekben — minthogy közpénztárból egy személy részére, ugyanazon időre mindig csak egy állásnak a javadalmazása folyósítható — méltóztatnék megállapítani és velem azt közölni, hogy az illető az új állását megelőző előbbi állásán közpénztárból bezárólag mely időpontig, minő javadalmazásban részesült?”

Felhívom az esperes és lelkész urakat, hogy a jövőben kongrua, korpótlék vagy családi pótlék ügyében beterjesztendő kérelmek, illetve jelentéseikben a fenti kérdésekre a megfelelő válaszokat pontosan megadni sziveskedjenek.

Atyafiságos szeretettel:
Debrecen, 1933 december 28.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.
1650—1933. szám.

KÖRLEVÉL

a kebelbeli nagytiszteletű esperes és lelkész urakhoz.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi Minisztériumnak 69,870—1933/VI. főoszt. szám alatt a tanítói és óvónői választási iratok hiánytalan felterjesztése tárgyában kelt leiratát tudomásulvétel és mihez tartás végett szószertint másolatban közlöm:

„Az utóbbi időben mind sűrűbben tapasztalom, hogy az illetékes hatóságok a tanítói és óvónői választási iratoknak (okmányoknak) a választás jóvá hagyása és a tanítói (óvónői) állással egybekötött fizeteskiegészítő-államsegély végleges kiutalása céljából hozzám való felterjesztése alkalmával, figyelmen kívül hagyva a fennálló törvényes intézkedéseket és rendeleteket, nem járnak el kellő körültekintéssel és gondossággal s azokat olyannyira hiányosan terjesztik fel hozzám, hogy azok alapján sem a tanítói (óvónői) választás jóvá hagyása, sem pedig a megválasztott tanerő állásával egybekötött fizeteskiegészítő-államsegély végleges kiutalása iránt közbevetett, újabb intézkedés nélkül eljárni módomban nem áll és ennek folytán az érdekelt tanerő illetményeinek véglegesen történő kiutalása a felterjesztő hatóság hibájából fölösleges késedelmet szenved.

Ennélfogva elrendelem ezennel, hogy a jövőben mindazon tanítói (óvónői) választások eseteiben, amelyeknek jóvá hagyása és a fizeteskiegészítő-államsegélynek végleges kiutalása céljából az illetékes hatóságok hozzám felterjesztéssel élnek, *kivételesen* a következő iratok (okmányok) terjesztendőek fel.

1. A megválasztott tanerő oklevele (kántortanítói állásnál a kántori oklevél is) összes működési bizonyítványával együtt.

2. A tanerő születési anyakönyvi kivonata.

3. Magyar állampolgárságát igazoló (községi illetőségi) bizonyítványa.

4. Az illetékes hatóság (egyházi főhatóság, vármegyei városi közigazgatási bizottság) által már jóvá hagyott választási jegyzőkönyv első példánya az esetleg benyújtott felelővel és az erre hozott határozattal együtt.

5. Az illetékes hatóság által jóvá hagyott, szabályszerűen kiállított díjvel első példánya s az ennek alapjául szolgáló javadalmi jegyzőkönyv.

6. A nyilvánosan közzétett pályázati hirdetmény egy eredeti egész példánya.

7. A pályázókról készített minősítő-táblázat, amelynek fel kell tüntetnie a pályázók nevét, korát (születési év, hó, nap), vallását, magyar honosságát, családi állapotát, gyermekei számát, nyelvismeretét, a megfelelő képesítésen kívül végzett tanulmányait, oklevelének keltét, általános képesítését, eddigi (és legutolsó) szolgálatának időrendben való pontos ismertetését, továbbá jártas-e a tanerő a gazdálkodásban, zenében, van-e kántori oklevele, levente-oktatói képesítése, résztvevett-e az iskolán kívüli népművelési munkálatokban?

8. A megválasztott tanerő pályázati kérvénye.

9. Az iskola (óvoda) pontos és legújabbkeletű benépesedési adatai (névszerint: kik, mely osztályban, hány tanulót tanítanak), a végén összegezve.

10. Az előd írásbeli lemondási nyilatkozata,

vagy halotti anyakönyvi kivonata (a nyugdíjazási rendelet száma, a nyugdíjazás kezdőpontja), az állás jogerős elvesztését kimondó rendelet száma.

11. A tanerő kommunizmus alatti magatartását igazoló helyhatósági bizonyítvány.

12. Az eskü (fogadalom) letételéről szóló igazolvány.

Egyben, a felterjesztéssel egyidejűleg jelentendő:

1. Az állás betöltéséhez adott előzetes miniszteri hozzájárulásra vonatkozó vallás- és közoktatásügyi miniszteri rendelet száma.

2. Volt-e a pályázók között „B” listás, illetve nyugdíjas tanerő?

3. A megválasztott tanerő új állását közvetlenül megelőzően hol működött és élvezett-e ott és milyen mérvű fizeteskiegészítő-államsegélyt és mennyi volt a helyi javadalma?

4. A tanerő pontosan mely napon foglalta el (új) állását annál az iskolánál, amelyhez megválasztott?

5. Mivel tanerőkül nem alkalmazhatók az olyan egyének, akik büntető-bírói úton, avagy fegyelmi ítélettel megállapított hivatalvesztés hatálya alatt állanak, a választás jóváhagyásának és az államsegély kiutalványozásának kérelmezése alkalmával ennek a körülménynek fenn nem forgása minden esetben igazolandó. Az igazolás azoknál, akik első ízben alkalmaztatnak, a lakhelyük szerint illetékes helyi hatóság bizonyítványával, azoknál pedig, akik már korábban mint tanerők működtek, a korábbi államsegély szerint illetékes kir. tanfelügyelő bizonyítványával eszközözendő.

Végül, minden megüresedett állás betöltése alkalmával, *nyomatékosan* figyelmeztetendők az iskolaszékek (felügyelő-bizottságok), hogy

1. a megüresedett állásokra a pályázati hirdetmény minden tanerőnek könnyen hozzáférhető tanügyi közlönyben (a Néptanítók Lapjában is) tétessék közé;

2. a pályázati kérvények benyújtására a pályázati hirdetmény közzétételétől számított legalább háromheti határidő állapíttassék meg.

3. *Valamennyi okmány* eredetben, vagy kir. közjegyző által hitelesített másolatban terjesztendő fel. Atyafiságos szeretettel:

Debrecen, 1933 december 31.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.

4655—1933. szám.

KÖRLEVÉL

a nem református közép- és középfokú iskolákban református vallásitanítást végző hitoktató urakhoz.

Az Egyetemes Konvent 240—1932. szám alatt hozott határozata alapján *A Mi Útunk* című református ifjúsági lap kiadására kötött szerződésben azt a kötelezettséget vállalta magára, hogy a református közép- és középfokú iskolák igazgatóit és tanári testületeit e lap terjesztésének előmozdítására felhívja. Ennek a kötelezettségnek elvállalása a kiadó nyomdavállalat szempontjából azt jelenti, hogy a nyomdavállalat által elvállalt kötelezettségek teljesítése esetén ez a lap olyan mértékű előfizető táborra

számíthat, amely a lap kiadásával járó anyagi kockázatot csaknem teljesen kizárja.

Ezen szerződéses kötelezettségünkre, de a református középiskolás ifjúsági lap minél nagyobb elterjedéséhez fűződő nagy egyházi érdekekre is tekintettel nem közömbös számunkra az, hogy a hitoktató urak milyen módon tettek és tesznek eleget *A Mi Útunk* c. lap terjesztésére irányuló felhívásunknak.

Őszinte sajnálatunkra azt kellett tapasztalunk, hogy ily irányú felkérésünk nem járt a kívánatos és általunk biztosra vett sikerrel, mert az 1932—33. tanévi mintegy 2300 előfizető helyett a folyó 1933—1934. tanévben mintegy 920 református közép- és középfokú iskolai tanuló rendelte meg e lapot.

Az előfizetők számának ily nagymértékű visszaesése egyebekben kívül arra is enged következtetni, hogy középiskoláink igazgatói és tanárai, elsősorban pedig a vallásitanárok nem karolják fel a kétségtelenül igen jó ifjúsági lapot olyan szeretettel és igyekezettel, amint azt az Egyetemes Konvent megbízásából kiadott és kifogástalanul szerkesztett református ifjúsági lap fenntartása érdekében feltétlenül elvárhatjuk.

Középiskoláink adminisztrációjára és vallásoktatóinkra vetne hátrányos világot, ha be kellene vallanunk, hogy 25,000 református vallású középiskolai tanulóknak még 10%-át sem tudjuk a legfőbb iskolai hatóság teljes tekintélyével támogatott ifjúsági lap számára olvasóul és előfizetőül biztosítani.

Teljes nyomatékkal felkérem a hitoktató urakat arra, szíveskedjenek a rendelkezésre álló módok és eszközök felhasználásával odahatni, hogy e lap fenntartása *önként vállalt és meggyőződésből, szeretettel végzett tanári és nevelői gondoskodással biztosíttassék.*

Debrecen, 1933 december 31.

Dr. Baltazár Dezső s. k.,
püspök,
konventi le. készí. elnök.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.

38—1934. szám.

KÖRLEVÉL.

Tudomásulvétel céljából felhívom a kebelbeli valamennyi tanintézet tekintetes igazgatóságának figyelmét a m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztérium kiadásában megjelenő „Hivatalos Közlöny” folyó hó 1-én megjelent 1. számában 24,045—1933. IV. szám alatt a tanárok és tanulók tanulmányi csoportja részére az olaszországi kir. múzeumokba, képtárakba és ásatási területekre való ingyenes belépésre jogosító engedély kieszközlése tárgyában kiadott rendeletére.

Atyafiságos szeretettel:
Debrecen, 1934 január 5.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

TARTALOM:

Beköszöntő.
Szeneci Molnár Albert. (*Debreceni István.*)
Egy miniszteri rendelet. (*Vitéz dr. Bessenyei Lajos.*)
Protestáns bál. (*Solyósi József.*)
Hitek az egyházmegyékből.
Különlétek.
Hivatalos értesítés.
Hirdetések.

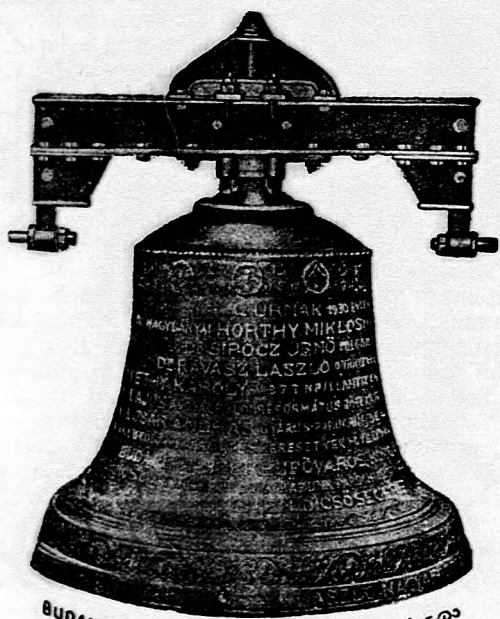
Magyarország aranykoszorús mestere

Szlezák László

harang- és ércöntöde, harangfelsze-
relés és haranglábgyár

BUDAPEST, VI., FRANGÉPAN-U. 77. SZ.

Telefon: Aut. 913-53. sz. Költségvetéssel díjmentesen szolgál

BUDAPEST-ANYALFÖLDI REF. TEMPLOM RÉSZÉRE
KÉSZÍTETT HARANG, HELVET DR. RAVASZ LÁSZLÓ PÜSPÖK ÚR
AVATOTT FEL.

Előnyös fizelési feltételek. Számos egyházi elismerőlevél

Az 1900. évi párisi világkiállításon díszoklevéllel, 1921. és 1923. évi vasipari kiállításon aranyéremmel, az 1925. és 1926. évi kézműipari tárlaton kormánydíszoklevéllel, 1927. és 1928. évi budapesti, székesfehérvári, szentesi és szombathelyi kiállításokon nagy aranyéremmel kitüntetve. 1930. évi nemzetközi vásáron emléklappal kitüntetve.

A budapesti Bazilika 7945 kilogrammos új harangja gyáramban készült.

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedése
Debrecen.

Alapította 1819-ben Sesztina János.

Kitűnő fűtőképességű magyar „Perpetuum“-kályhák.

Magyar gyártmányú zománc-edények,
zsír-bödönök, dísznövelő-kések, husvágó-gépek.

Telefon 6. és 15-48.

Protestáns egyházi irodalom!

- Dr. Baltazár Dezső : Elég nekem az Isten
kegyelme 1.—
— A próbáltatások idejéből —.50
- Dr. Bartók György : Forradalom és refor-
máció —.30
- Benke Tibor : A munkásság és a vallás
belmissziói szempontból —.60
- Czegléd Emánuel : Baltazár Dezső refor-
mátus püspök életrajza —.50
- Dr. Erdős József : A második helvét hit-
vallás 1.—
- Dr. Erdős Károly : Méliusz világító-lám-
pásának sugarai —.50
- Dr. Illyés Endre : A magyar református
földművelő nép lelki élete 2.90
- Dr. Ince Gábor : Az Úr áldassék ! (57 ma-
gyar református lelkész prédiká-
ciója az év különböző ünnepeire
és vasárnapjaira) 7.—
— Esketési beszédek 3.—
— Keresztelési beszédek 3.—
— Temetési beszédek 3.—
— „Az az ember Te vagy !” (Prédiká-
ciók) 2.—
- Kroeker—Ferenczy Károly dr. : Világ-
hatalom és Istenországa 3.40
- Dr. szentpéteri Kun Ágota : A debreceni
református Nagytemplom 1.—
- Dr. szentpéteri Kun Béla : Magyar refor-
mátus egyházalkotmány 1.60
- Makay Miklós : A gyakorlati keresztyén-
ség világmozgalma 1.80
- Dr. Módis László : Rövid bibliai héber
nyelvtan 6.—
— Zakariás próféta és könyve 2.80
- Dr. Ravasz László : A nemzeti egység
lelke —.40
- Révész Imre élete 1.—
- Dr. Révész Imre : Az Ige fénye (Prédiká-
ciók) 1.20
— Kálvin János élete —.80
- Szabó Gyula : „Sötétségből világosság
ragyogjon !” (Prédikációk) 1.50
- Dr. Szeberényi Lajos Zs. : Marxtól Leninig
(A modern pogányság harca a ke-
resztyénség ellen) 3.—
- Varga József : Korálkönyv 5.—
- Dr. Vasady Béla : A hit misztériuma 7.—

Fenti művek kaphatók :

„MÉLIUSZ”
KÖNYVKERESKEDÉSBEN
DEBRECEN, FERENC JÓZSEF-UT 26.

Földek, házak, telkek eladása, vétele, bérlete ügyében
forduljon bizalommal
DIENES JÓZSEF O. F. B. ingatlanforgalmi irodájához, DEBRECEN, Fűvészkert-utca 16. szám.